

दैनिक चालू घडामोडी : 22.06.2022

महत्त्वाच्या बातम्या : राष्ट्रीय

1. भूकंपशास्त्र वेधशाळा

बातम्यांमध्ये का:

- केंद्रीय मंत्री डॉ जितेंद्र सिंह यांच्या हस्ते उधमपूर, जम्मू आणि काश्मीर येथे भूकंपीय वेधशाळेचे उद्घाटन करण्यात आले. मुख्य मुद्दे:
- केंद्रीय भूविज्ञान मंत्रालयाच्या राष्ट्रीय भूकंप विज्ञान केंद्राच्या पुढाकाराने उधमपूर, जम्मू आणि काश्मीर येथे 153 वे भूकंप केंद्र स्थापन करण्यात आले आहे.
- उधमपूर जिल्हा दोन भूकंपाच्या फॉल्ट लाइन्समध्ये वसलेला आहे म्हणून ही वेधशाळा भूकंपाशी संबंधित महत्त्वाची माहिती गोळा करण्यासाठी महत्त्वाची आहे.
- भूकंपांमध्ये अनेकदा पृथ्वीच्या पृष्ठभागावर आणि त्यावरील संरचनांमध्ये कंपनांचा समावेश होतो आणि राष्ट्रीय आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणाच्या मते, भूकंप अनेकदा हलत्या लिथोस्फेरिक किंवा क्रस्टल प्लेट्समधील प्रसारित दाब सोडल्यामुळे होतात.
- भूकंप विज्ञान मंत्रालयाच्या अंतर्गत राष्ट्रीय भूकंपविज्ञान केंद्र, भूकंपाच्या वेळेचा अचूक अंदाज लावण्याच्या उद्देशाने देशातील भूकंप क्रियाकलापांचे निरीक्षण करण्यासाठी भारत सरकारची नोडल एजन्सी आहे.

स्रोत: इंडियन एक्सप्रेस

2. आर्थिक व्यवहार विभागाचा क्षमता निर्माण उपक्रम

बातम्यांमध्ये का:

• क्षमता निर्माण आराखडा सर्व मंत्रालये, राज्य सरकारे आणि देशभरातील पायाभूत सुविधांच्या अंमलबजावणीच्या विस्तारित वातावरणात संबंधित क्षमता वाढविण्याच्या उद्देशाने क्षमता निर्माण आयोगाच्या सहकार्याने आर्थिक व्यवहार विभागाने तयार केला आहे.

मुख्य मुद्दे:

- क्षमता-निर्माण उपक्रमाचा एक भाग म्हणून, प्रशिक्षण कार्यक्रम ऑफलाइन आणि ऑनलाइन दोन्ही पद्धतींमध्ये सुरू करण्यात आला आहे.
- 20 जून 2022 रोजी फरिदाबाद येथील कॅम्पसमध्ये अरुण जेटली नॅशनल इन्स्टिट्यूट ऑफ फायनान्शियल मॅनेजमेंट (AJNIFM) च्या भागीदारीत 37 सहभागींसह आर्थिक व्यवहार विभागाच्या क्षमता निर्माण उपक्रमांतर्गत 'सार्वजनिक-खाजगी भागीदारी' या विषयावर, 5-दिवसीय कार्यक्रम सुरू करण्यात आला.
- क्षमता निर्माण योजनेंतर्गत प्रशिक्षणाचे उद्दिष्ट या प्रशिक्षण कार्यक्रमांद्वारे पायाभूत सुविधा प्रकल्पांचे नियोजन, अंमलबजावणी आणि अंमलबजावणीमध्ये गुंतलेल्या अधिकाऱ्यांच्या क्षमतांमध्ये सुधारणा करणे हा आहे.
- या उपक्रमांतर्गत अंतर्भूत असलेले प्रशिक्षण कार्यक्रम राष्ट्रीय पायाभूत सुविधा पाइपलाइन, राष्ट्रीय मुद्रीकरण पाइपलाइन, आणि PM गतिशक्ती मास्टर प्लॅन यासारख्या महत्वाच्या पायाभूत सुविधा कार्यक्रमांच्या यशस्वी अंमलबजावणीद्वारे भारताच्या पायाभूत सुविधांच्या दृष्टीकोन साकार करण्यासाठी आवश्यक समर्थन प्रदान करण्याच्या उद्देशाने तयार करण्यात आले आहेत.

स्रोत: पीआयबी

महत्वाच्या बातम्या : राज्य

3. पंतप्रधान राष्ट्रीय प्रशिक्षणार्थी मेळा

बातम्यांमध्ये का:

• स्किल इंडिया द्वारे ओडिशातील 10 जिल्ह्यांमध्ये पंतप्रधान राष्ट्रीय शिकाऊ मेळा आयोजित केला जातो.

मुख्य मुद्दे:

- 36 हून अधिक क्षेत्रे आणि 500 हून अधिक व्यापार आणि 100 हून अधिक कंपन्यांनी पंतप्रधानांच्या राष्ट्रीय प्रशिक्षणार्थी मेळ्यांतर्गत रोजगाराच्या संधी उपलब्ध करून देण्यासाठी मेळ्यात भाग घेतला.
- या कार्यक्रमाचा मुख्य उद्देश नियोक्त्यांना या लक्षित जिल्ह्यांमधून प्रशिक्षणार्थी नियुक्त करण्यासाठी प्रोत्साहित करणे आणि मजबूत कौशल्य प्रशिक्षणाद्वारे त्यांची क्षमता वाढवताना योग्य नोकरीच्या भूमिका ओळखण्यात मदत करणे हा आहे.
- पंतप्रधानांच्या राष्ट्रीय शिकाऊ मेळा अंतर्गत, उमेदवारांना राष्ट्रीय व्यावसायिक शिक्षण आणि प्रशिक्षण परिषद (NCVET) द्वारे मान्यताप्राप्त प्रमाणपत्र प्रदान केले जाईल, जे त्यांना त्यांच्या संबंधित डोमेनमध्ये उद्योजक बनण्याची संधी देऊन, वाढीव रोजगारक्षमता सुनिश्चित करेल.
- पंतप्रधानांच्या राष्ट्रीय अप्रेंटिसशिप मेळ्यांमध्ये सहभागी होणाऱ्या संस्थांना संभाव्य प्रशिक्षणार्थींना आणि उमेदवारांना एका सामायिक व्यासपीठावर भेटण्याची संधी उपलब्ध करून देण्यात आली होती, तसेच लघुउद्योग, ज्यामध्ये किमान चार कर्मचारी आहेत, या कार्यक्रमात शिकाऊ उमेदवारांना नियुक्त करण्याची संधी देण्यात आली होती.

स्रोत: Livemint

4. एक राष्ट्र एक रेशन कार्ड योजना

बातम्यांमध्ये का:

- वन नेशन वन रेशन कार्ड (ONORC) लागू करणारे आसाम हे देशातील 36 वे राज्य बनले आहे.

मुख्य मुद्दे:

- एक राष्ट्र एक रेशन कार्ड योजना सर्व 36 राज्ये आणि केंद्रशासित प्रदेशांमध्ये यशस्वीरित्या लागू करण्यात आली आहे, ज्यामुळे देशभरात अन्न सुरक्षा लागू करण्यात आली आहे.
- वन नेशन वन रेशन कार्ड (ONORC) योजना भारत सरकारने 2019 मध्ये अन्न सुरक्षेच्या समस्येचा सामना करण्याच्या उद्देशाने सुरू केली होती.
- वन नेशन वन रेशन कार्ड योजनेअंतर्गत, लाभार्थी त्याचे रेशनकार्ड कोठेही नोंदणी न करता स्वतंत्र ठेवून देशात कुठेही अन्नधान्याचा कोटा मिळवू शकतो.
- वन नेशन वन रेशन कार्ड योजनेअंतर्गत आणखी एक पैलू म्हणजे 'मेरा राशन' मोबाईल ॲप्लिकेशन जे वन नेशन वन रेशन कार्ड योजनेचा जास्तीत जास्त लाभ मिळवण्यासाठी सुरू करण्यात आले आहे, सध्या हे ॲप्लिकेशन १३ भाषांमध्ये उपलब्ध आहे.

स्रोत: पीआयबी

महत्त्वाच्या बातम्या: राजकारण

5. नॅशनल इंटेलिजेंस ग्रिड (NetGrid)

बातम्यांमध्ये का:

- नॅशनल इंटेलिजेंस ग्रिडच्या मुख्य कार्यकारी अधिकार्याचा कार्यकाळ गृह मंत्रालयाने कमी केला आहे आणि राष्ट्रीय गुप्तचर ग्रिड सीमा सुरक्षा दलाकडे हस्तांतरित करण्यात आली आहे.

मुख्य मुद्दे:

- या वर्षी, श्री आशिष गुप्ता यांची NATGRID चे CEO म्हणून नियुक्ती करण्यात आली, आशिष गुप्ता हे 198 वर्षांचे आहेत.
- NATGRID हा एक ऑनलाइन डेटाबेस आहे जो दूरसंचार, कर रेकॉर्ड, बँका, इमिग्रेशन इत्यादी क्षेत्रातील 20 हून अधिक संस्थांकडून माहिती एकत्रित करतो.
- नॅशनल इंटेलिजन्स ग्रिड (NetGrid) प्रकल्प 26/11 च्या मुंबई दहशतवादी हल्ल्यानंतर 2009 मध्ये सुरू करण्यात आला.
- नॅशनल इंटेलिजन्स ग्रिडचा उद्देश आयबी, RAW आणि इतर यांसारख्या केंद्रीय एजन्सीजकडे असलेल्या डेटावर दहशतवादविरोधी तपासासाठी सुरक्षित व्यासपीठावर प्रवेश प्रदान करणे आहे.

स्रोत: द हिंदू

महत्वाच्या बातम्या: संरक्षण

6. भारतीय नौदलाच्या जवानांचे मर्चंट नेव्हीमध्ये रूपांतर करण्यासाठी सामंजस्य करार

बातम्यांमध्ये का:

- भारतीय नौदलाच्या कर्मचाऱ्यांना मर्चंट नेव्हीमध्ये रूपांतरित करण्यासाठी शिपिंग महासंचालक आणि भारतीय नौदल यांच्यात सामंजस्य करार झाला.

मुख्य मुद्दे:

- या उपक्रमाचा मुख्य उद्देश भारतीय नौदलाच्या सेवानिवृत्त कर्मचाऱ्यांना फायदा मिळवून देणे आणि त्यांना व्यापारी जहाजांवर काम करण्याची संधी उपलब्ध करून देणे हा आहे.
- करार भारतीय नौदलाच्या कर्मचाऱ्यांना NCV जहाजे आणि परदेशी जाणाऱ्या जहाजांच्या प्रमाणपत्रापर्यंतचे विविध पर्याय प्रदान करतो.
- या योजनेअंतर्गत, भारतीय नौदलाचे रेडिओ अधिकारी सक्षमतेचे प्रमाणपत्र मिळवू शकतात कारण मर्चंट नेव्ही जहाजांचे जनरल रेडिओ ऑपरेटर आणि भारतीय नौदलाचे डेक खलाशी नौदलाच्या देखरेखीचा भाग बनून मर्चंट नेव्ही डेक रेटिंगमध्ये बदलू शकतात.
- या योजनेचे उद्दिष्ट भारतीय नौदलाने किंवा भारतीय नौदलाने दिलेले प्रशिक्षण आणि भारतीय नौदलाने जारी केलेल्या प्रमाणपत्रांच्या स्वीकृतीवर आधारित भारतीय नौदल किंवा मालवाहू जहाजांवर रेटिंग आणि सागरी सेवा अनुभवाची कल्पना करणे आहे.

स्रोत: AIR

महत्वाच्या बातम्या: आरोग्य

7. टाइप 1 मधुमेह

चर्चेत का:

- टाइप-1 मधुमेहाचे निदान, उपचार आणि व्यवस्थापनासाठी मार्गदर्शक तत्त्वे इंडियन कौन्सिल ऑफ मेडिकल रिसर्चने (IMCR) जारी केली आहेत, ICMR ने विशेषतः टाइप 1 मधुमेहासाठी मार्गदर्शक तत्त्वे जारी करण्याची ही पहिलीच वेळ आहे.

मुख्य मुद्दे:

- टाइप 1 मधुमेह ही अशी स्थिती आहे जिथे स्वादुपिंड इंसुलिन तयार करणे पूर्णपणे थांबवते आणि हा हार्मोन रक्तातील ग्लुकोजची पातळी नियंत्रित करण्यासाठी यकृताद्वारे चरबी आणि इतर शरीराच्या पेशींचे शोषण वाढवते किंवा कमी करते.
- टाइप 1 मधुमेह हा टाइप 2 मधुमेहाच्या विरुद्ध आहे जेथे शरीराचे इंसुलिन उत्पादन एकतर कमी होते किंवा पेशी इन्सुलिनला प्रतिरोधक बनतात.
- टाइप 1 मधुमेह प्रामुख्याने मुले आणि किशोरवयीन मुलांमध्ये आढळतो.
- टाइप 1 मधुमेह हा टाइप 2 पेक्षा खूपच गंभीर असतो, जेव्हा टाइप 1 मधुमेह असलेली व्यक्ती त्यांचे इन्सुलिन घेणे थांबवते, तेव्हा ते लवकरच मरतात कारण शरीर शून्य इंसुलिन तयार करते.

स्रोत: टाईम्स ऑफ इंडिया

महत्वाचे व्यक्तिमत्व

8. 'सीनियर डिप्लोमॅट रुचिरा कंबोजो

- वरिष्ठ मुत्सद्दी (Diplomat) रुचिरा कंबोज यांची संयुक्त राष्ट्र भारतची पुढील राजदूत आणि स्थायी प्रतिनिधी म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे.
- रुचिरा कंबोज या भारतीय परराष्ट्र सेवेच्या 1987 च्या बॅचच्या अधिकारी आहेत आणि सध्या त्या भूतानमध्ये भारताच्या राजदूत म्हणून कार्यरत आहेत, रुचिरा या भूतानमधील भारताच्या पहिल्या महिला राजदूत आहेत.
- भूतानमधील राजदूत म्हणून नियुक्तीपूर्वी, रुचिरा कंबोज यांनी दक्षिण आफ्रिकेत भारताचे उच्चायुक्त आणि युनेस्कोमध्ये भारताचे राजदूत किंवा स्थायी प्रतिनिधी म्हणून काम केले आहे.
- ती टीएस तिरुमूर्ती यांच्यानंतर UN मध्ये भारतीय राजदूत म्हणून काम पाहतील.

स्रोत: बातम्या प्रसारित